

VERGADERING GEMEENTERAAD 2015

VOORSTEL

Registratienummer:	1238837
Bijlage(n)	1
Onderwerp	Analyse mogelijke oorzaak en omvang tekort bijstands-budget

Middenbeemster, 10 november 2015

Aan de raad

Inleiding en probleemstelling

Voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen ontvangen de gemeenten jaarlijks een BUIG-budget¹, ook wel inkomensdeel WWB genoemd. Eerst wordt een voorlopig budget toegekend en uiteindelijk wordt eind september/begin oktober van het betreffende jaar het definitieve budget vastgesteld. Heeft men na afloop van het jaar een overschot, dan is dit vrij besteedbaar. Tekorten tot 10% vallen onder het eigen risico en dienen zelf te worden opgevangen. Zijn de tekorten hoger, dan konden de gemeenten een incidentele aanvullende uitkering (IAU) aanvragen voor het tekort boven de 10%.

De totale netto uitkeringslasten over 2014 bedroeg voor Beemster € 1.011.518,- Daar tegenover stond een BUIG-budget van € 769.342. Rekening houdende met een eigen risico van 10% is inmiddels een incidentele aanvullende uitkering aangevraagd van € 165.242.

“ In de periode van 2010 tot en met 2014 heeft de gemeente Beemster, met uitzondering van 2013, jaarlijks een tekort gehad van meer dan 10% op het toegekende budget. Voor het meerdere is een aanvullende uitkering aangevraagd. Voor 2010 t/m 2012 is deze volledig toegekend. Over 2014 is eind april jl. een aanvullende uitkering aangevraagd.”

Ook dit jaar wordt voor Beemster een tekort verwacht op het budget

Vangnetuitkering 2015

Met de invoering van de Participatiewet is de IAU komen te vervallen. Hiervoor in de plaats is de Vangnetuitkering 2015 gekomen.

Een aanvraag over 2015 kan pas in 2016 worden ingediend, maar als een gemeente een tekort verwacht moet er nu al actie ondernomen worden om te voorkomen dat de aanvraag straks wordt afgewezen.

Om met succes een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering over 2015, gelden een aantal voorwaarden:

¹ Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten.

- a. Het opstellen van een globale analyse van de mogelijke oorzaak en de omvang van het tekort, eerdere financiële resultaten van de uitvoering en van de verwachte ontwikkelingen van dat tekort in de komende jaren;
- b. Een brief, of vergelijkbaar document waarbij het college de raad heeft geïnformeerd over zijn analyse en de maatregelen die worden genomen dan wel worden overwogen om tot kostenreductie te komen;
- c. Een document waaruit de opvattingen van de gemeenteraad hieromtrent blijken;
- d. Een overzicht wat de gemeente in 2015 feitelijk heeft gedaan om het tekort het hoofd te bieden en hoe zij het effect daarvan kwalificeert.

Voor wat betreft sub a t/m c is het essentieel dat daarmee een begin wordt gemaakt in 2015. Daarom wordt dit voorstel u aangeboden. Gedurende het jaar kunnen dan nog extra maatregelen genomen worden, mocht dat nodig zijn.

Oplossingsrichting

Voor het aanvragen van een vangnetuitkering over het jaar 2015 is het noodzakelijk dat de gemeenteraad door het college is geïnformeerd over de analyse van het verwachte BUIG-tekort en de in te zetten maatregelen om tot een reductietekort te komen.

Aanpassing berekening eigen risico:

Om een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering was oorspronkelijk een drempel (eigen risico) ingebouwd van 10% van het toegekende BUIG-budget. De staatssecretaris heeft dit eind juni 2015 voor de jaren 2015 en 2016 bijgesteld naar een glijdende schaal. Tot een tekort van 5% bedraagt het eigen risico 100%. Een tekort van 5% tot 10% wordt voor 50% gecompenseerd en bedraagt het tekort meer dan 10%, dan wordt dit deel van het tekort volledig gecompenseerd.

Analyse 2015

Ook over 2015 wordt een tekort verwacht op het bijstandsbudget wat meer bedraagt dan het eigen risico. Over het jaar 2015 kan bij het Rijk in 2016 een vangnetuitkering worden aangevraagd. Een dergelijk verzoek dient onder andere vergezeld te gaan van een analyse. De oorzaak van het gat tussen baten en lasten vraagt om nader onderzoek en heeft waarschijnlijk meerdere verklaringen.

Mogelijke verklaringen voor het tekort zijn:

- Door de economische crisis is het bestand in Beemster de afgelopen vijf jaar gestegen en was de Rijksbijdrage niet toereikend om de bijstandslasten te dekken. Vier maal was het tekort meer dan 10% en is een aanvullende bijdrage aangevraagd. Bij gemeenten tot 15.000 inwoners (kleine gemeenten) is de uitkering voor het jaar $t - 2$ volledig gebaseerd op het historisch aandeel in de bijstandsuitgaven.
- Door het economisch herstel groeit in 2015 voor het eerst in drie jaar de vraag naar arbeid. Dit is echter wel afhankelijk van de sector. In de bouw, vervoer en groothandel gaat het bijvoorbeeld een stuk beter, terwijl de financiële dienstverlening en zorg en welzijn juist een krimp laten zien. In onze regio wordt nog geen grote groei verwacht. Verder hebben we nog steeds te maken met het na-ijl effect van de WW. Een groot deel van mensen in de WW stroomt na deze periode de bijstand in.
- Het aantal banen voor de doelgroep neemt af; er zijn steeds minder banen voor laagopgeleiden.
- Er is een toename van het aantal statushouders. Gemeenten krijgen op basis van hun inwoneraantal per jaar een taakstelling van het Rijk om een bepaald aantal statushouders te huisvesten. Als gevolg van de hogere instroom van het aantal asielzoekers is de taakstelling voor huisvesting van statushouders extra verhoogd. Dat betekent een

extra toename van het aantal bijstandsgerechtigden. Deze statushouders zijn voor het overgrote deel niet direct bemiddelbaar richting werk, onder andere door taalachterstanden.

Voorkomen moet worden dat het tekort (te) hoog oploopt

Voor het aanvragen van een vangnetuitkering over het jaar 2015 is het noodzakelijk dat de gemeenteraad zich kan vinden in de door het college ingezette maatregelen om tot een reductietekort te komen.

Onderstaande maatregelen worden voorgesteld om een reductietekort te realiseren:

1. (naadloze) Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt
2. Versterking samenwerking werkgevers
3. Stekker4
4. De re-integratie instrumenten
5. Loonkostensubsidie
6. Klant in beeld houden

In bijgevoegde Memo treft u meer informatie aan over de analyse en de voorgestelde maatregelen.

Meetbare doelstelling

Verminderd BUIG-tekort in 2015 en de mogelijkheid om over 2015 een vangnetuitkering aan te vragen en het realiseren van een grotere uitstroom van bijstandsgerechtigden uit de uitkering.

Financiële consequenties

In de begroting 2015 wordt rekening gehouden met een tekort van € 385.222 en is een eigen risico opgenomen van € 82.022 (10% van de begrote Rijksbijdrage € 820.219). Voor het verschil (€ 303.200) is een Rijksbijdrage aanvullende uitkering opgenomen.

Extrapolatie voor heel 2015 van de gegevens tot en met juni 2015 levert een iets gunstiger beeld op. Er wordt nu een tekort verwacht van € 206.084. Rekening houdende met de aangepaste berekening eigen risico en toekenning Vangnetuitkering, gaat het eigen risico omlaag naar € 61.958 en bedraagt de Vangnetuitkering € 144.126.

Deze cijfers zijn echter nog niet hard, omdat de Rijksbijdrage nog definitief vastgesteld moet worden en nog onduidelijk is hoe het uitkeringenbestand zich in het laatste half jaar ontwikkelt, mede in relatie tot de instroom van de verhoogde taakstelling statushouders (*in 2015 moeten er nog 13 statushouders gehuisvest worden*).

Overige consequenties

N.v.t.

Monitoring evaluatie

Bij afwijzing Vangnetuitkering.

Voorgesteld besluit

1. Kennisnemen van de analyse van de mogelijke oorzaak en omvang van het verwachte BUIG-tekort.

2. In te stemmen met de voorgenomen maatregelen om tot een reductie van het tekort van het bijstandsbudget te komen.

Communicatie/Participatie

De raad heeft kennisgenomen en is geïnformeerd over de analyse en de maatregelen die worden genomen dan wel worden overwogen om tot kostenreductie te komen.